

BÍLASTÆÐAHÚS VIÐ AUSTURHÖFN Í REYKJAVÍK

Álit Skipulagsstofnunar um mat á umhverfisáhrifum

HELSTU NIÐURSTÖÐUR

Skipulagsstofnun telur að sýnt hafi verið fram á nauðsyn bílastæðahúss við Austurhöfn í Reykjavík í ljósi þeirrar miklu starfsemi sem fyrirhuguð er á svæðinu. Skipulagsstofnun telur að helstu umhverfisáhrif framkvæmdarinnar lúti að haugsetningu umframefnis úr grunni bílastæðahússins. Fram hefur komið að í því kunni að finnast mengunarefni eins og þungmálmar, olíuefni og jafnvel þrávirk lífræn efni.

Tímabundin haugsetning efnis á losunarstað austan við Ingólfsgarð mun óhjákvæmilega hafa ítrekaðar forfæringar á efninu í för með sér og hafa að mati Skipulagsstofnunar veruleg neikvæð áhrif í sjó. Á þessu svæði hafa ekki verið gerðar sérstakar ráðstafanir til að koma í veg fyrir að mengunarefni skolist út í umhverfið. Það er því niðurstaða Skipulagsstofnunar að ekki sé ásættanlegt að haugsetja efni tímabundið á þessu svæði

Skipulagsstofnun telur að hætta sé á því að mengun í haugsetningarefni geti borist út í umhverfið og valdið verulega neikvæðum áhrifum á fyrirhuguðum losunarstöðum á landi en einnig í sjó t.d. við Ánanaust, Seltjarnarnes eða Gufunes nema að sýnt hafi verið fram á að mengun í haugsetningarefninu sé ekki líkleg til að berast út í umhverfið. Því leggur Skipulagsstofnun til eftirfarandi skilyrði við framkvæmdaleyfisveitingu á haugsetningu umframefnis úr grunni bílastæðahússins á landi eða í sjó:

1. Eignarhaldsfélagið Portus ehf. þarf að mæla styrk mengunarefna í umframefninu áður en það verður haugsett og hafa samráð við Umhverfisstofnun og Umhverfissvið Reykjavíkurborgar um hvar og hversu mörg sýni verði tekin til greininga sem og þau mengunarefni sem nauðsynlegt er talið að greina.
2. Haugsetning efnis úr grunni bílastæðahússins og mótvægisáðgerðir vegna hennar skulu vera í samráði við Umhverfisstofnun og Umhverfissvið Reykjavíkur. Leita þarf leyfis Umhverfisstofnunar fyrir haugsetningu í sjó samkvæmt 9. gr. laga nr. 33/2004 um varnir gegn mengun hafs og stranda.

Efnisyfirlit

1	INNGANGUR.....	3
1.1	Athugun Skipulagsstofnunar	3
1.2	gögn lögð fram við athugun Skipulagsstofnunar.....	3
2	FRAMKVÆMD og markmið	3
3	NIÐURSTAÐA um mat á umhverfisáhrifum	4
3.1	Áhrif á menn og samfélag	4
3.1.1	Áhrif á umferð.....	4
3.1.2	Áhrif á hljóðvist	4
3.1.3	Áhrif á loftgæði	5
3.2	ÁHRIF efnistöku og haugsetningar	6
3.3	ÁHRIF Á MENNINGARMINJAR	8
3.4	HÆTTUR	8
3.4.1	Sjávarflóð.....	8
3.4.2	Brunahætta	9
3.5	Staða skipulags og leyfisveitinga.....	9
4	Niðurstaða Skipulagsstofnunar	9

1 INNGANGUR

1.1 ATHUGUN SKIPULAGSSTOFNUNAR

Þann 13. október 2006 sendi Portus Group, frummatsskýrslu um bílastæðahús við Austurhöfn í Reykjavík til athugunar hjá Skipulagsstofnun, samkvæmt lögum um mat á umhverfisáhrifum nr. 106/2000 m.s.b.

Framkvæmdin og frummatsskýrslan voru auglýst opinberlega þann 28. nóvember 2006 í Lögbirtingablaðinu, Morgunblaðinu og Fréttablaðinu. Frummatsskýrsla lá frammi til kynningar frá 28. nóvember 2006 til 12. janúar 2007 í Þjóðarbókhöðunni og hjá Skipulagsstofnun. Frummatsskýrslan var einnig aðgengileg á Netinu: www.honnun.is. Skipulagsstofnun leitaði umsagnar Reykjavíkurborgar, Fornleifaverndar ríkisins, Umhverfissviðs Reykjavíkurborgar og Umhverfisstofnunar. Á kynningartíma barst Skipulagsstofnun engin athugasemd. Skipulagsstofnun sendi umsagnirnar og athugasemdirnar til Portus Group. Engin athugasemd barst á kynningartíma.

Þann 7. mars 2007 sendi Eignarhaldsfélagið Portus ehf. (áður Portus Group) matsskýrslu um bílastæðahús við Austurhöfn í Reykjavík til Skipulagsstofnunar og óskaði eftir áliti stofnunarinnar um mat á umhverfisáhrifum framkvæmdarinnar.

1.2 GÖGN LÖGÐ FRAM VIÐ ATHUGUN SKIPULAGSSTOFNUNAR

Frummatsskýrsla. Bílastæðahús við Austurhöfn í Reykjavík. Mat á umhverfisáhrifum. Hönnun. Nóvember 2006.

Önnur gögn: Hefti með viðaukum.

Umsagnir bárust frá:

- Reykjavíkurborg með bréfi dags. 11. janúar 2007.
- Fornleifavernd ríkisins með bréfi dags. 13. desember 2006.
- Umhverfissviði Reykjavíkurborgar með bréfi dags. 15. desember 2006.
- Umhverfisstofnun með bréfi dags. 17. janúar 2007.

Engin athugasemd barst á kynningartíma

Matsskýrsla: Bílastæðahús við Austurhöfn í Reykjavík. Mat á umhverfisáhrifum. VGK Hönnun. Mars 2007.

Önnur gögn: Hefti með sömu viðaukum og fylgdu frummatsskýrslu. Svör sem bárust í tölvupósti dags. 10. og 12. apríl 2007 við fyrirspurnum Skipulagsstofnunar.

2 FRAMKVÆMD OG MARKMIÐ

Áformað er að byggja bílastæðahús við Austurhöfn í Reykjavík. Bílastæðahúsinu er ætlað að þjóna tónlistarhúsi, ráðstefnumiðstöð, hóteli, skrifstofum, verslunum o.fl. sem ráðgert er að muni rísa á svæðinu en einnig almennri þörf fyrir stæði í miðborginni. Gert er ráð fyrir að bílastæðahúsið verði um 50.000 m² á tveimur hæðum með um 1.600 bílastæðum. Gert er ráð fyrir fimm akstursleiðum til og frá bílastæðahúsinu. Tvær þeirra munu anna umferð til og frá Sæbraut úr austri, ein verður við norðanverða Lækjargötu og annar umferð úr Lækjargötu, ein við Tryggvagötu sem tekur við umferð úr vesturluta miðborgarinnar og ein við Austurbakka norðan Geirsgötu sem annar umferð sem kemur úr vestri.

3 NIÐURSTAÐA UM MAT Á UMHVERFISÁHRIFUM

3.1 ÁHRIF Á MENN OG SAMFÉLAG

3.1.1 Áhrif á umferð

Framkvæmdatími. Samkvæmt matsskýrslu verður Geirsgata færð til í tvígang á meðan framkvæmdir við bílastæðahús og aðrar byggingar við Austurhöfn (TRH-A) standi yfir. Fyrst eftir færslur muni það hafa áhrif á umferðarflæði þar sem ökumenn þurfi að átta sig á breytingunum og venjast þeim.

Rekstrartími. Samkvæmt matsskýrslu verður lokið tilfærslu Geirsgötu, frá Pósthússtræti að Skúlagötu og setja brú yfir nýja göngugötu, 70 m austan við Pósthússtræti eftir að byggingu bílastæðahússins verður lokið. Fram kemur að gatnamót Geirsgötu/Lækjargötu og nýrrar Faxagötu verði staðsett um 30 m austan við núverandi gatnamót. Vegna þessara breytinga muni Lækjargata lengjast til norðurs. Göngu- og hjóllaleiðir verði meðfram Geirsgötu og verði þar einnig gert ráð fyrir strætisvagnaleiðum. Fjöldi akbrauta á Geirsgötu verði sá sami og sé í dag en hönnun götunnar miðist við að hægt verði að fjölga akreinum í sex austan við Lækjargötu, ef þess þurfi í framtíðinni.

Fram kemur í matsskýrslu að umferðarspár til ársins 2024 geri ráð fyrir að umferð um Geirsgötu verði 30 - 40.000 bílar á sólarhring. Umferð um Faxagötu sem liggja muni frá Geirsgötu og að tónlistarhúsi verði um 5.000 bílar á sólarhring. Sé það að mestu sú umferð sem komi til með að tengjast fyrirhuguðu bílastæðahúsi. Ljóst sé að umferð á þessu svæði muni aukast nokkuð á næstu árum í tengslum við uppbyggingu á reitnum. Bílastæðahúsið eitt og sér verði þess ekki valdandi að umferð muni aukast á svæðinu á næstu árum, heldur sé það sú nýting sem fyrirhuguð sé á þessum skipulagsreit, auk almennrar aukningar. Fyrirhugað bílastæðahús muni hins vegar draga úr gegnumakstri þeirra bifreiða sem leið eigi í miðbæinn. Upp geti komið tilvik þar sem umferðarteppa myndist við bílastæðahúsið í tengslum við stóratburði í miðbænum þegar margir yfirgefi húsið á sama tíma.

Skipulagsstofnun telur að sú starfsemi sem fyrirhuguð er á svæðinu muni leiða til aukinnar umferðar um nærliggjandi götur, en bílastæðahúsið muni draga úr gegnumakstri. Skipulagsstofnun telur mikilvægt að tekið sé tillit til gangandi og hjólandi vegfarenda við frágang í verklok.

3.1.2 Áhrif á hljóðvist

Í matsskýrslu kemur fram að í tengslum við deiliskipulag vegna breytinga í Austurhöfn hafi hljóðstig verið reiknað út á grundvelli umferðarspár fyrir árið 2024. Útreikningarnir sýni að ljóðstig við húshliðar sem snúa að Geirsgötu fari alls staðar yfir 70 dB(A) sem séu þau mörk, frávik II, sem tilgreind séu í reglugerð um hávaða nr. 933/1999. Útreikningar á hljóðstigi gefi til kynna að aukin umferð muni hafa nokkur áhrif á hljóðvist á skipulagsreitnum. Beita þurfi aðgerðum í nokkrum byggingum á svæðinu til að lágmarka áhrif vegna hávaða. Fram kemur í matsskýrslu að engar aðgerðir séu nauðsynlegar vegna hljóðvistar við tónlistar- og ráðstefnuhús. Við hótél sé nauðsynlegt að grípa til aðgerða um að opnanlegir gluggar verði takmarkaðir á þeirri hlið sem snúi að Geirsgötu. Það sama eigi við um byggingu verslunar- og þjónustuhúsa og íbúðarhúsnæðis.

Í matsskýrslu kemur fram að greinargerð og skilmálum með deiliskipulagi TRH-A frá október 2006 kveði á um að hljóðvist bygginga skuli vera tryggð þannig að ákvæði um viðmiðunargildi í byggingarreglugerð sé fullnægt. Þar komi einnig fram að tryggt verði að hávaði frá umferð stangist ekki á við ákvæði reglugerðar nr. 933/1999 um hávaða á nýbyggingarsvæðum í eldri byggð (Frávik II). Ennfremur komi fram að grípa þurfi til sérstakra ráðstafana til að uppfylla skilyrði reglugerðar um hávaða, annað hvort með skermunaraðgerðum við götur eða með hljóðtæknilegum lausnum í hönnun útveggja.

Skipulagsstofnun telur að áhrif bílastæðahússins við Austurhöfn í Reykjavík á hljóðstig verði að óverulegu leyti rakið til bílastæðahússins sjálfs. Engu að síður er ljóst að sú mikla starfsemi sem fyrirhuguð er á svæðinu muni leiða til aukinnar umferðar og af henni leiðir að áhrif á hljóðvist verða nokkur. Ljóst er að við hönnun og byggingu íbúða, hótels og kyrrlátra vinnustaða á svæðinu þarf að taka sérstakt tillit til hávaða frá umferð til að uppfylla ákvæði reglugerðar nr. 933/1999 um hávaða. Skipulagsstofnun telur að sýnt hafi verið nægilega fram á að mótvægisáðgerðir geti tryggt hljóðvist á svæðinu sem uppfylli viðmiðunargildi um hávaða, sbr. ákvæði í deiliskipulagi svæðisins. Skipulagsstofnun telur að ákvarðanir um endanlega gerð og útfærslu hljóðvarna þurfi að taka við veitingu byggingarleyfis á grundvelli deiliskipulags svæðisins.

3.1.3 Áhrif á loftgæði

Í matsskýrslu kemur fram að gerðir hafi verið útreikningar á loftmengun frá fyrirhuguðu bílastæðahúsi sem byggja á umferðarspá til ársins 2024. Útreikningarnir hafi verið gerðir fyrir mengun frá umferð á nærliggjandi götum og frá umferð um fyrirhugað bílastæðahús og áhrif bygginga TRH-A á streymi loftmengunar. Sérstaklega hafi verið skoðað eins óhagstætt tilfelli og hugsast gæti eða að 1.600 bílar fari mjög snögglega út úr bílastæðahúsinu og hámarksmengun frá nærliggjandi götum. Fram kemur í matsskýrslu að mengunarspáin geri ráð fyrir að styrkur kolmónoxíðs (CO) á nærliggjandi götum verði langt innan viðmiðunarmarka. Styrkur köfnunarefnisdíoxíðs (NO₂), brennisteinsdíoxíðs (SO₂), ósons (O₃) og bensens (C₆H₆) á nærliggjandi götum verði vel undir viðmiðunarmörkum. Fram kemur að haldist magn svifryks óbreytt frá núverandi ástandi, þá verði styrkur þess yfir viðmiðunarmörkum, fyrir bæði sólarhrings- og ársmeðaltöl.

Í matsskýrslu kemur fram að tilkoma bílastæðahússins muni hafa óveruleg áhrif á loftgæði á svæðinu og ekki sé talin þörf á mótvægisáðgerðum vegna loftmengunar. Mælingar á svifryki undanfarin ár hafi sýnt að svifryk er oft yfir mörkum í Reykjavík yfir vetrarmánuðina. Almennar aðgerðir í þá veru að draga almennt úr svifryki sé á ábyrgð opinberra aðila og sameiginlegs átaks bíleigenda og hafi ekkert með tilkomu bílastæðahússins að gera.

Umhverfissvið Reykjavíkur benti á í umsögn sinni að nauðsynlegt væri að gera grein fyrir loftgæðum innan bílastæðahússins og hvernig verði háttáð útblæstri og hugsanlegri hreinsun lofts frá bílastæðahúsinu.

Í svörum framkvæmdaraðila kemur fram að öflugir blásarar muni soga loft úr kjallaranum og kasta því út á heppilegum stöðum. Ekki sé gert ráð fyrir því að það verði hreinsað, enda sé styrkur kolmónoxíðs í því undir 60 ppm að meðaltali í 15 mínútur við mesta álag og að jafnaði mun minni. Láréttir blásarar muni beina loftinu um kjallarann og tryggja að hvergi verði dautt loft. Miðað sé við að útsogsblásarar gangi stöðugt, en blásarar í lofti bílakjallara fari í gang eftir þörfum og tryggi að

styrkur kolmónoxíðs sé ávallt innan settra marka. Fylgst verði með styrk kolmónoxíðs með skynjurum sem verði komið fyrir.

Skipulagsstofnun telur að áhrif bílastæðahússins við Austurhöfn í Reykjavík á loftmengun verði að óverulegu leyti rakið til bílastæðahússins sjálfs. Engu að síður er ljóst að sú mikla starfsemi sem fyrirhuguð er á svæðinu mun leiða til aukinnar umferðar og af henni leiðir að áhrif á loftgæði verða nokkur. Búast má við því að styrkur svifryks á svæðinu muni fara yfir mörk m.v. óbreytt ástand gatna og ökutækja. Skipulagsstofnun telur að erfitt sé að greina áhrif einstakra verkefna á borð við bílastæðahúsið frá almennum áhrifum umferðar á höfuðborgarsvæðinu á t.d. svifryksmyndun. Stofnunin telur þó nauðsynlegt að Reykjavíkurborg leiti allra leiða til að draga úr svifryksmengun svo unnt verði að tryggja viðunandi loftgæði á svæðinu. Skipulagsstofnun telur að sýnt hafi verið fram á fullnægjandi ráðstafanir svo að ekki skapist hætta af völdum kolmónoxíðs í bílastæðahúsinu.

3.2 ÁHRIF EFNISTÖKU OG HAUGSETNINGAR

Í matsskýrslu kemur fram að losa þurfi um 420.000 m³ af efni úr grunni bílastæðahússins. Efnispörfin af fyllingarefni sé áætluð allt að 100.000 m³. Fram kemur að þrír kostir séu við haugsetningu umframefnis:

- Á svæðinu sjálfu, þ.e. austan við Ingólfsgarð.
- Flytja efnið á pramma að losunarstað í sjó, t.d. við Ánanaust eða við aðrar hugsanlegar landfyllingar t.d. við Seltjarnarnes eða Gufunes.
- Flytja efnið á flutningabílum að losunarstað á höfuðborgarsvæðinu eða aðra staði þar sem efnið gæti nýst til varanlegra framkvæmda.

Í gögnum framkvæmdaraðila kemur fram að fullnægja megi áætlaðri fyllingarefnispörf með vinnslu á hluta umframefnis en við það gæti haugsetningarefni minnkað um fjórðung. Ef flytja þurfi að efni til svæðisins sé m.öguleiki að það verði flutt frá viðurkenndum efnistöðum í grennd við höfuðborgarsvæðið. Gera megi ráð fyrir að flutningur á 100.000 m³ kalli á um 10.000 ferðir með meðalstórum flutningabílum. Gert sé ráð fyrir að flutningarnir dreifist á 18 mánuði sem samsvari um 20 ferðum á dag. Slík hefði nokkuð neikvæð en tímabundin áhrif. Annar möguleiki sé sá að fyllingarefni komi af sjó en nú þegar hafi að hluta verið notast við slíkt efni í uppfyllingu undir tónlistarhúsið.

Í gögnum framkvæmdaraðila kemur fram að haugsetning umframefnis á opnum svæðum utan höfuðborgarsvæðisins kalli á töluverðan flutning eða um 40.000 ferðir meðalstórra flutningabíla í gegnum gatnakerfi Reykjavíkurborgar. Slík tilhögun hefði nokkuð neikvæð tímabundin áhrif í för með sér þar sem gert sé ráð fyrir um 80 ferðum á dag í u.þ.b. 18 mánuði. Verði um að ræða haugsetningu umframefnis á skipulögðum landfyllingum við Gufunes og/eða Ánanaust og efnið flutt sjóleiðina að lokinni tímabundinni geymslu við Ingólfsgarð, megi telja að áhrif flutninga verði óveruleg.

Fram kemur í matsskýrslu að með leyfi Reykjavíkurborgar hafi verið útbúin vinnuaðstaða til bráðabirgða austan við Ingólfsgarð fyrir haugsetningu á uppgreftri úr grunni tónlistahússins. Tímabundin haugsetning alls umframefnis (um 420.000 m³) eða hluta þess á þessum stað og/eða hugsanlegur flutningur efnisins sjóleiðis í landfyllingar á höfuðborgarsvæðinu hafi mun minni umhverfisáhrif í för með sér en flutningur efnisins í gegnum gatnakerfi borgarinnar. Undir þetta hafi verið tekið í umsögn framkvæmdasviðs Reykjavíkurborgar um frummatsskýrslu bílastæðahússins.

Fáist síðar leyfi til að nýta efnið til landfyllinga í samræmi við Aðalskipulag Reykjavíkur myndu áhrif af flutningum verða óveruleg, þar sem unnt væri að sigla með efnið.

Umhverfisstofnun telur að haugsetning efnis við Ingólfsgarð eða annars staðar í sjó teljist varp í hafið. Stofnunin bendir jafnframt á að samkvæmt 9. gr. laga nr. 33/2004 um varnir gegn mengun hafs og stranda, er varp efna í hafið óheimilt. Umhverfisstofnun telur nauðsynlegt að fyrir liggi viðeigandi rannsóknir á hugsanlegu spilliefnainnihaldi haugsetningarefnisins, t.d. PCB, TBT og þungmálmum sem og hugsanlegum olíum áður en tekin sé afstaða til hvað gera skuli við efnið. Ákvörðun um förgun mengandi jarðvegs ætti að taka í samráði við Heilbrigðiseftirlit Reykjavíkur og Umhverfisstofnun. Umhverfisstofnun bendir á að hvergi komi fram hvort fyrir liggi leyfi til haugsetningar efnis utan við Ingólfsgarð. Umhverfisstofnun telji að áætlun um losun efnisins hefði átt að liggja fyrir, t.d. hvenær áætlað sé að losun hefjist og hvenær áætlað sé að henni muni ljúka, sem og magn efnis á hverjum stað og tegund þess. Umhverfisstofnun telur óásættanlegt að efni sé tímabundið haugsett í sjó, hvað þá efni sem hugsanlega sé mengað af þungmálmum og þrávirkum efnum.

Í matsskýrslu kemur fram að framkvæmdaraðili sé ósammála Umhverfisstofnun um að tímabundin haugsetning efnis úr grunni tónlistarhússins, sem nú þegar hafi átt sér stað utan Ingólfsgarðs, sé varp í hafið eins og Umhverfisstofnun haldi fram. Fram kemur að haugsetningin sé tímabundin við Ingólfsgarð fram á árið 2009.

Skipulagsstofnun telur að eðlilegt hafi verið að bera saman umhverfisáhrif þeirra þriggja kosta á haugsetningu á umframefni úr grunni bílastæðahússins með tilliti til þess hvernig fyrirhugað sé að standa að flutningum efnisins. Fyrir liggur að í ljósi þeirrar starfsemi sem verið hefur á hafnar svæðinu megi búast við að ýmis mengunarefni, s.s. þungmálmur, olíuefni og jafnvel þrávirk lífræn efni kunni að leynast í því umframefni sem nauðsynlegt er að haugsetja. Skipulagsstofnun telur að hætta sé á því að mengunarefni geti borist í sjó við fyrirhugaða haugsetningarstaði og geti valdið verulega neikvæðum áhrifum á efnainnihald sjávar. Þetta á sérstaklega við þar sem fyrirhugað er að haugsetja tímabundið umframefni utan við Ingólfsgarð, en slík tilhögun mun óhjákvæmilega hafa ítrekaðar forfæringar á efninu í för með sér og valda verulegum neikvæðum áhrif í sjó. Á þessu svæði hafa ekki verið gerðar sérstakar ráðstafanir til að koma í veg fyrir mengun sjávar, t.d. með einhvers konar botnþéttingu þannig að hindra megi að mengunarefni skolist út í umhverfið. Skipulagsstofnun tekur undir með Umhverfisstofnun um að óásættanlegt sé að haugsetja efni tímabundið í sjó við Ingólfsgarð. Skipulagsstofnun telur nauðsynlegt að Eignarhaldsfélagið Portus ehf. mæli styrk mengunarefna í því umframefni sem fyrirhugað er að haugsetja á landi og í sjó. Áður en ráðist verður í þær mælingar telur stofnunin nauðsynlegt að framkvæmdaraðili hafi samráð við Umhverfisstofnu Reykjavíkur og Umhverfisstofnun um þau mengunarefni sem nauðsynlegt er að greina ásamt því hvar og hversu mörg sýni verði tekin til greininga. Mótþægisáðgerðir vegna haugsetningarinnar þurfa að vera í samráði við þessa aðila. Eignarhaldsfélagið Portus ehf. þarf að sækja um leyfi hjá Umhverfisstofnun ef fyrirhugað er að varpa efninu í sjó sbr. 9. gr. laga nr. 33/2004 um varnir gegn mengun hafs og stranda. Skipulagsstofnun bendir í því sambandi á að landfyllingar sem eru 5 ha eða stærra eru tilkynningar til stofnunarinnar.

3.3 ÁHRIF Á MENNINGARMINJAR

Í matsskýrslu kemur fram að innan framkvæmdasvæðis bílastæðahússins séu 16 skráðar fornleifar eða staðir þar sem búast megi við að finna minjar. Minjarnar séu af ýmsum toga, einkum bryggjur og pakkhús. Vegna framkvæmdanna sé búið að rannsaka hluta af skráðum minjum á svæðinu. Komið hafi ljós húshlutur, bólverk (bryggja) og jarðlög sem gefi til kynna fiskverkun og fleira, trúlega frá 19. öld. Minjasafn Reykjavíkur hafi lagt til að rannsóknum verði framhaldið af Fornleifastofnun Íslands. Ætlunin sé að kortleggja sjóvarnagarð og húsagrunna betur til að fá betri heildarmynd af þeim mannvistarminjum sem séu á svæðinu. Umrætt svæði sé fyrir sunnan Tryggvagötu en auk þess sé áætlað að taka nokkur sýni úr gömlum öskuhaugum til rannsókna. Fram kemur í matsskýrslu að sé tekið tillit til alls svæðisins auk eðlis og umfangs fornleifanna séu áhrifin talin óveruleg.

Fornleifavernd ríkisins hvetur til þess að umfangsmiklar hleðslur sem taldar séu leifar gamals hafnargarðs verði gerðar sýnilegar á yfirborði. Reynist það ekki unnt sé brýnt að hleðslurnar verði varðveittar í jörðu.

Í svörum framkvæmdaraðila kemur fram að fundað hafi verið um framangreint með borgarminjaverði og Fornleifastofnun Íslands ehf. Þar hafi komið fram að fyrrnefndar hleðslur séu í meginatriðum utan framkvæmdasvæðis bílastæðahússins. En til skoðunar sé að gera útlínur strandlengju og/eða hleðslna sýnilegar á yfirborði við göngugötu og torg ef forvitnilegar minjar komi fram í uppgrefti þar undir. Gert sé ráð fyrir að áfram verði unnið í samráði við Minjasafn Reykjavíkur þegar kemur að uppgrefti bílastæðahússins.

Skipulagsstofnun telur að eðlilega hafi verið staðið að fornleifarannsóknum á framkvæmdasvæðinu enda var þar fylgt rannsóknaráætlun sem Fornleifavernd ríkisins hafði fallist á. Skipulagsstofnun telur að áhrif framkvæmdarinnar á menningarminjar verði ekki verulega neikvæð þar sem framkvæmdaraðili hyggst grafa fyrir bílageymslunni undir eftirliti fornleifafræðings og gera Fornleifavernd ríkisins viðvart ef ókunnar fornleifar koma í ljós.

3.4 HÆTTUR

3.4.1 Sjávarflóð

Í matsskýrslu kemur fram að þar sem bílastæðahúsið sé neðan sjávarmáls og að auki við sjó hafi verið hugað að hækkandi sjávarborði við hönnun hússins. Miðað sé við hóflega spá um hækkun sjávarstöðu næstu 100-200 ár eða um 4,80 m eftir 200 ár. Jarðhæð tónlistarhússins og ráðstefnumiðstöðvarinnar verði í kóta 5,00 og því flæði ekki inní húsið næstu 200 ár miðað við framangreindar forsendur. Bílastæðahúsið verði hannað fyrir vatnsþrýsting sem miði við hæstu stöðu sjávar í kóta 4,80. Innkeyrslur í bílastæðahúsið næst hafnarsvæðinu verði ekki undir kóta 4,80 enda sé hætta á ágangi sjávar mest á því svæði. Aðrar innkeyrslur og gönguop standi lægra eftir því sem nær dragi miðbæ. Á þessum stöðum þyki áhætta af flóðum og hugsanlegu tjóni vera ásættanleg. Við hönnun sé miðað við að hægt verði að mæta breytingum á sjávarstöðu eftir árið 2100 gerist þess þörf. Varðandi veðurfarslega þætti sem hugsanlega geti skapað hættu á sjávarflóðum við Reykjavík verði stuðst við almennt upplýsingakerfi Veðurstofunnar og Almannavarnadeild Ríkislögreglustjóra. Þar fyrir utan verði vatnshæðarnemi í bílastæðahúsinu tengdur öryggiskerfi tónlistar- og ráðstefnuhússins ef leki skyldi koma að húsinu.

Skipulagsstofnun telur að greint hafi verið frá viðeigandi ráðstöfunum til að mæta hættu af völdum ágangs sjávar á viðunandi hátt.

3.4.2 Brunahætta

Í matsskýrslu kemur fram að gera megi ráð fyrir að brunahætta í bílastæðahúsinu verði frá fólksbílum og minni vöruflugutningabílum. Almennt séu líkur á bílbruna í húsinu metnar sem mjög litlar. Vatnsúðarakerfi muni að öllum líkindum slökkva í bílum eða að minnsta kosti komi í veg fyrir að eldur breiðist út til annarra bifreiða. Við endanlega brunahönnun hússins verði gerðar frekari ráðstafanir, t.d. sett upp öflugt brunaviðvörunarkerfi og reyklosunarkerfi sem samanstandi af sérstökum reykblásurum til að auka öryggi fólks í kjallaranum. Gera megi ráð fyrir vegna stærðar bílastæðahússins að vatnsúðarakerfið verði tengt inn á stjórnstöð brunaviðvörunarkerfis sem beintengt verði á viðurkennda vaktstöð til að stytta útkallstíma slökkviliðs.

Skipulagsstofnun telur að greint hafi verið frá viðeigandi ráðstöfunum vegna brunahættu í bílastæðahúsinu á ásættanlegan hátt.

3.5 STAÐA SKIPULAGS OG LEYFISVEITINGA

Varðandi stöðu skipulags og leyfisveitinga vegna bílastæðahúss við Austurhöfn í Reykjavík bendir Skipulagsstofnun á eftirfarandi:

- Bygging bílastæðahúss við Austurhöfn í Reykjavík er í samræmi við Aðalskipulag Reykjavíkur 2001-2024.
- Haugsetning efnis úr grunni bílastæðahússins er háð framkvæmdaleyfi Reykjavíkurborgar skv. 27. gr. skipulags- og byggingarlaga nr. 73/1997.
- Bygging bílastæðahúss við Austurhöfn í Reykjavík er háð byggingarleyfi skv. 43. gr. skipulags- og byggingarlaga.
- Haugsetning efnis í sjó er háð leyfi Umhverfisstofnunar samkvæmt 9. gr. laga nr. 33/2004 um varnir gegn mengun hafs og stranda.

4 NIÐURSTAÐA SKIPULAGSSTOFNUNAR

Í samræmi við 11. gr. laga um mat á umhverfisáhrifum nr. 106/2000 m.s.b. hefur Skipulagsstofnun farið yfir matsskýrslu Eignarhaldsfélagsins Portus ehf. sem lögð var fram samkvæmt 10. gr. sömu laga. Matsskýrsla Eignarhaldsfélagsins Portus ehf. byggði á auglýstri frummatsskýrslu og umsögnum sem bárust á kynningartíma frummatsskýrslu og afstöðu Eignarhaldsfélagsins Portus ehf. til þeirra.

Skipulagsstofnun telur að matsskýrsla Eignarhaldsfélagsins Portus ehf. hafi uppfyllt skilyrði laga og reglugerðar um mat á umhverfisáhrifum hvað varðar þau atriði sem getið er í 18. grein reglugerðar nr. 1123/2005. Skipulagsstofnun telur að í matsskýrslu og frekari upplýsingum frá Eignarhaldsfélaginu Portus ehf. i kjölfar fyrirspurna Skipulagsstofnunar hafi umsögnum sem bárust á kynningartíma verið svarað á fullnægjandi hátt.

Skipulagsstofnun telur að greint hafi verið frá viðeigandi ráðstöfunum til að mæta hættu af völdum ágangs sjávar sem og vegna brunahættu í bílastæðahúsinu.

Skipulagsstofnun telur að áhrif framkvæmdarinnar á menningarminjar verði ekki verulega neikvæð en grafið verði fyrir bílageymslunni undir eftirliti fornleifafræðings Fornleifavernd ríkisins gert viðvart ef ókunnar fornleifar koma í ljós.

Skipulagsstofnun telur að áhrif bílastæðahússins við Austurhöfn í Reykjavík á hljóðstig og loftmengun verði óveruleg en að hin mikla starfsemi sem fyrirhuguð er á

svæðinu mun leiða til aukinnar umferðar og muni áhrif á hljóðvist og loftgæði verða nokkur. Skipulagsstofnun telur að sýnt hafi verið nægilega fram á að mótvægisáðgerðir geti tryggt hljóðvist á svæðinu sem uppfylli viðmiðunargildi um hávaða. Skipulagsstofnun telur að ákvarðanir um endanlega gerð og útfærslu hljóðvarna þurfi að taka í deiliskipulagi að höfðu samráði við íbúa og aðra hagsmunaaðila á svæðinu. Búast má við því að vegna fyrirhugaðrar starfsemi á svæðinu muni styrkur svifryks fara yfir mörk m.v. óbreytt ástand gatna og ökutækja. Skipulagsstofnun telur að erfitt sé að greina áhrif einstakra verkefna á borð við bílastæðahúsið frá almennum áhrifum umferðar á höfuðborgarsvæðinu á t.d. svifryksmyndun. Stofnun telur þó nauðsynlegt að Reykjavíkurborg leiti allra leiða til að draga úr svifryksmengun svo unnt verði að tryggja viðunandi loftgæði á svæðinu.

Skipulagsstofnun telur að sýnt hafi verið fram á nauðsyn bílastæðahúss við Austurhöfn í Reykjavík í ljósi þeirrar miklu starfsemi sem fyrirhuguð er á svæðinu. Skipulagsstofnun telur að helstu umhverfisáhrif framkvæmdarinnar lúti að haugsetningu umframefnis úr grunni bílastæðahússins. Fram hefur komið að í því kunní að finnast mengunarefni eins og þungmálmar, olíuefni og jafnvel þrávirk lífræn efni.

Tímabundin haugsetning efnis á losunarstað austan við Ingólfsgarð mun óhjákvæmilega hafa ítrekaðar forfæringar á efninu í för með sér og hafa að mati Skipulagsstofnunar veruleg neikvæð áhrif í sjó. Á þessu svæði hafa ekki verið gerðar sérstakar ráðstafanir til að koma í veg fyrir að mengunarefni skolist út í umhverfið. Það er því niðurstaða Skipulagsstofnunar að ekki sé ásættanlegt að haugsetja efni tímabundið á þessu svæði

Skipulagsstofnun telur að hætta sé á því að mengun í haugsetningarefni geti borist út í umhverfið og valdið verulega neikvæðum áhrifum á fyrirhuguðum losunarstöðum á landi en einnig í sjó t.d. við Ánanaust, Seltjarnarnes eða Gufunes nema að sýnt hafi verið fram á að mengun í haugsetningarefninu sé ekki líkleg til að berast út í umhverfið. Því leggur Skipulagsstofnun til eftirfarandi skilyrði við framkvæmdaleyfisveitingu á haugsetningu umframefnis úr grunni bílastæðahússins á landi eða í sjó:

1. Eignarhaldsfélagið Portus ehf. þarf að mæla styrk mengunarefna í umframefninu áður en það verður haugsett og hafa samráð við Umhverfisstofnun og Umhverfissvið Reykjavíkurborgar um hvar og hversu mörg sýni verði tekin til greininga sem og þau mengunarefni sem nauðsynlegt er talið að greina.

2. Haugsetning efnis úr grunni bílastæðahússins og mótvægisáðgerðir vegna hennar skulu vera í samráði við Umhverfisstofnun og Umhverfissvið Reykjavíkur. Leita þarf leyfis Umhverfisstofnunar fyrir haugsetningu í sjó samkvæmt 9. gr. laga nr. 33/2004 um varnir gegn mengun hafs og stranda.

Reykjavík, 18. apríl 2007.

Hólmfríður Sigurðardóttir

Sigurður Ásbjörnsson